

8D07210 (6D070800) – Мұнай-газ ісі білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алу үшін ұсынылған Бекбаева Раушан Аскаровнаның «Батыс Қазақстанның мұнай кен орындарын игеру тиімділігін бір мезгілде бөлек пайдалану әдісін қолдану арқылы арттыру» тақырыбына диссертациялық жұмысына ресми рецензенттің

СЫН ШІКІРІ

Р/н №	Критерийлер	Критерийлер сәйкестігі	Ресми рецензенттің ұстанымы
1.	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы	<p>1.1 Ғылымның даму басым бағыттарына немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі:</p> <p>1) Диссертация мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірі)</p> <p>2) Диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауы)</p> <p>3) Диссертация Қазақстан Республикасы Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес (бағытын көрсету)</p>	<p>Ұсынылған диссертация және оны жүзеге асыруда алынған нәтижелер Қазақстан Республикасы Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылымның даму басым бағыттарына сәйкес келеді.</p> <p>Диссертация Қазақстан Республикасы Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес келеді: 1-бағыт бойынша Экология, қоршаған орта және табиғи ресурстарды тиімді пайдалану, оның ішінде. 21)</p> <p>Мұнай және газ кен орындарын игеру және пайдалану.</p>
2.	Ғылымға маңыздылығы	Жұмыс ғылымға елеулі үлес қосады/қоспайды, ал оның маңыздылығы жақсы ашылған/ашылмаған	Диссертация ғылымның дамуына зор үлесін қосады. Зерттеудің маңыздылығы мен өзектілігі қиын өндірілетін қорлар көлемінің артып келе жатқандығында және көп қабатты кен орындарын игеру

			тиімділігін одан әрі арттыру қажеттілігінде болып табылады. Бір мезгілді-бөлек пайдалану (БМБП) жүйелері дәстүрлі (тізбекті) өндіруі тиімсіз деп саналатын объектілерді игеруге мүмкіндік береді.
3.	Өзі жазу принципі	Өзі жазу деңгейі: 1) Жоғары; 2) Орташа; 3) Төмен; 4) Өзі жазбаған	Басылымдардың көптігі диссертациямен жұмыс істеу кезінде диссертация авторының үлкен дербестігін көрсетеді.
4.	Ішкі бірлік принципі	4.1 Диссертация өзектілігінің негіздемесі: 1) Негізделген; 2) Жартылай негізделген; 3) Негізделмеген.	Жұмыстың өзектілігі негізделген, өйткені ол көп қабатты кен орындарында мұнай өндіруді қарқындатуға арналған.
		4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды: 1) Айқындайды; 2) Жартылай айқындайды; 3) Айқындамайды	Диссертациялық жұмыстың мазмұны диссертацияның тақырыбын толық айқындайды.
		4.3 Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді: 1) сәйкес келеді; 2) жартылай сәйкес келеді; 3) сәйкес келмейді	Мақсаттары мен міндеттері негізделген, дұрыс және тақырыпқа сәйкес келеді.
		4.4 Диссертацияның барлық бөлімдері мен құрылысы логикалық байланысқан: 1) толық байланысқан; 2) жартылай байланысқан; 3) байланыс жоқ	Барлық бөлімдер, ғылыми қағидаттар мен тұжырымдар логикалық түрде толық байланысқан.
		4.5 Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер) дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырып бағаланған: 1) сыни талдау бар; 2) талдау жартылай жүргізілген;	Диссертант бұрын жүргізілген зерттеулердің нәтижелеріне сүйене отырып, диссертацияның әрбір бөлімінде нәтижелерді дәлелді сын тұрғыдан талдап, диссертацияда көрсетілген зерттеу бағыттары бойынша аналитикалық және эксперименттік шешімдердің әдістемесін негіздейді.

		3) талдау өз пікіріне емес, басқа авторлардың сілтемелеріне негізделген	
5.	Ғылыми жаңашылдық принципі	5.1 Ғылыми нәтижелер мен қағидаттар жаңа болып табылады ма? 1) толығымен жаңа; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	БМБП үміткер ұңғымаларын және олардың жабдықтарын таңдау, қабаттардың сүзу және қабаттық параметрлерін бақылау үшін автор әзірлеген әдістемелік шешімдер жүйесінде құнды ғылыми және практикалық білімдер бар.
		5.2 Диссертацияның қорытындылары жаңа болып табылады ма? 1) толығымен жаңа; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	Диссертацияның зерттеу нәтижелерінен туындайтын қорытындылары жаңа, нақты және негізделген.
		5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген бе? 1) толығымен жаңа; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	Техникалық және технологиялық шешімдер жаңа және негізделген, оны рейтингтік журналдардағы жарияланымдар, халықаралық конференциялардағы сынақтар, кафедралардың ғылыми семинарлары, өндірістің техникалық кеңестері және зерттеу нәтижелерін өндіріске енгізу актілері растайды («Кен-Сары» ЖШС, «Каспий нефть»АҚ).
6.	Негізгі қорытындылардың негізділігі	Барлық қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде негізделген /негізделмеген (qualitative research және өнертану және гуманитарлық бағыттары бойынша)	Алынған нәтижелер, сондай-ақ өтініш беруші тұжырымдаған қорытындылар негізделген және сенімді, бұл зерттеудің заманауи ғылыми әдістерімен және компьютерлік модельдеумен қамтамасыз етіледі.

7.	Қорғауға ұсынылған негізгі қағидаттар	<p>Әр қағидат бойынша келесі сұрақтарға жеке жауап беру қажет:</p> <p>7.1 Қағидат дәлелденді ме?</p> <p>1) дәлелденді;</p> <p>2) шамамен дәлелденді;</p> <p>3) шамамен дәлелденбеді;</p> <p>4) дәлелденбеді;</p>	<p>Диссертацияда айтылған қағидаттар нәтижелермен дәлелденді. Атап айтқанда, жаңа әдістер әзірленіп, БМБП пайдалану үшін үміткер ұңғымаларды таңдау критерийлері мен олардың схемасы, тәжірибелік-теориялық зерттеулер жүргізілді.</p>
		<p>7.2 Тривиальды ма?</p> <p>1) иә;</p> <p>2) жоқ</p>	<p>Бұл диссертацияда тривиальдылық элементтері жоқ. Зерттелетін процестердің барлық табылған заңдылықтары мен ерекшеліктері жеңілдетілген түрде емес, мұнай өнеркәсібі саласындағы заманауи білім позициясынан қарастырылды.</p>
		<p>7.3 Жаңа ма?</p> <p>1) иә;</p> <p>2) жоқ</p>	<p>Диссертациялық жұмысты қорғауға шығарылған қағидаттар мен зерттеу нәтижелері жаңа.</p>
		<p>7.4 Қолдану деңгейі:</p> <p>1) тар;</p> <p>2) орташа;</p> <p>3) кең</p>	<p>Бір мезгілде-бөлек пайдалану технологиясын қолдану деңгейін орташа деп бағалауға болады, себебі бұл технология мұнай өнеркәсібінде қолдануға ұсынылып отыр.</p>
		<p>7.5 Мақалада дәлелденген бе?</p> <p>1) иә;</p> <p>2) жоқ</p>	<p>Диссертациялық жұмыстың негізгі нәтижелері 12 ғылыми мақалада, оның ішінде Қазақстан Республикасы ҒЖБМ ҒЖБССҚК ұсынған жетекші рецензияланатын ғылыми журналдарда, сонымен қатар Scopus шетелдік ғылыми материалдары негізінде жарияланды.</p>
8.	Дәйектілік принципі Дереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі	<p>8.1 Әдістеменің таңдауы негізделген немесе әдістемелік нақты жазылған</p> <p>1) иә;</p> <p>2) жоқ</p>	<p>Диссертацияны талдау оның авторының қарастырылып отырған кен орындары үшін бір мезгілде бөлек пайдаланудың жиынтығын жасаудан тұратын зерттеу әдістемесін дұрыс және негізді таңдағанын көрсетеді.</p>
		<p>8.2 Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдаланып отырып алынған:</p>	<p>Диссертацияны рәсімдеуде және алынған эксперименттік деректерді талдауда компьютерлік технологиялар кеңінен қолданылды.</p>

		1) иә; 2) жоқ	
		8.3 Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған (педагогикалық ғылымдар бойынша оқыту бағыттары үшін нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденді): 1) иә; 2) жоқ	Теориялық тұрғыдан алғанда, қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар өнімді горизонттарды бір уақытта және бөлек пайдалануды реттейтін белгілі және бекітілген физикалық заңдармен дәлелденген және негізделген.
		8.4 Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен расталған /ішінара расталған/расталмаған	Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді әдебиеттерге сілтемелермен расталады. Дереккөздерге сілтемелер дұрыс берілген, сілтемелердің көпшілігі соңғы жылдардағы басылымдар.
		8.5 Пайдаланылған әдебиет тізімі әдеби шолуға жеткілікті /жеткіліксіз	Пайдаланылған әдебиет тізімінің саны әдеби шолуға жеткілікті.
9.	Практикалық құндылық принципі	9.1 Диссертацияның теориялық маңызы бар: 1) иә; 2) жоқ	Модельдеу саласында алынған теориялық білімдер және техникалық, гидродинамикалық параметрлер арасындағы байланыс осы сала үшін маңызды.
		9.2 Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары: 1) иә; 2) жоқ	Жұмыстың практикалық бағыты күмән тудырмайды. БМБП технологияларымен таңдау режимдерін оңтайландыру бойынша жұмыстарды қамтитын шаралар кешенін енгізу бірнеше өнімді қабаттарды пайдаланатын ұңғымалардың дебиттерін орта есеппен Айранкөл кен орнында 29 т/тәул., Арыстан кен орнында 23 т/тәул. арттыруға мүмкіндік берді.

		жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	апробациядан өтуімен расталады.
10.	Жазу және рәсімдеу сапасы	Академиялық жазу сапасы: 1) жоғары; 2) орташа; 3) орташадан төмен; 4) төмен.	Диссертация жақсы техникалық тілде жазылған, жеткілікті сауатты, зерттеу нәтижелері жақсы суреттелген, диссертацияның сапасын жоғары деп бағалауға болады. Жұмыс дайындауының жалпы жақсы әсеріне нұқсан келтірмейтін шағын стилистикалық дәлсіздіктер бар.

8D07210 (6D070800) – «Мұнай-газ ісі» білім беру бағдарламасы бойынша диссертацияның ғылыми дәрежелерді беру және философия докторы PhD дәрежесін беру мүмкіндігінің талаптарына сәйкестігі туралы қорытынды. 8D07210 (6D070800) – «Мұнай-газ ісі» білім беру бағдарламасы бойынша қорғауға ұсынылған «Батыс Қазақстанның мұнай кен орындарын игеру тиімділігін бір мезгілде бөлек пайдалану әдісін қолдану арқылы арттыру» диссертациялық жұмысы жоғарғы деңгейде орындалған, PhD философия докторы дәрежесін алу үшін жұмысқа қойылатын талаптарға сәйкес келеді және оның авторы Бекбаева Раушан Аскарвна 8D07210 (6D070800) – «Мұнай және газ ісі» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы PhD дәрежесін беруге лайық деп есептеймін.

**Ресми рецензент, PhD,
Әл-Фараби атындағы
Қазақ ұлттық университеті
«Физикалық химия, катализ
және мұнай химиясы»
кафедрасының доценті м.а.**

Алишева Ж.Н.

PhD, доцент м.а.
Алишева Ж.Н. қолын растаймын

Ғылыми хатшы

Тусупбекова А.С.

28.12.2023 ж.